**Виходить у Львові** що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

**Редакция** і **Адміністрация**: улиця Чарнецкого ч. 8.

**Письма** приймають ся лиш франковані.

**Рукописи** звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

**Рекламациї** незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

**Передплата** у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —45
Поодиноке число 3 кр.

## Вісти політичні.

*(Німецка обструкция віджила. — Вже не „славяньский благотворительний" але „всеславяньска матиця". — Положене в Ішпанії. — Ішпанія а Америка. — Справа Пікарта).*

Німці затужили за обструкциєю; їм очевидно за мало того, що вирабляє Вольф і Шенерер та їх спільники у віденьскім парляменті отже постановили відновити обструкцию. Добру нагоду до того має їм дати поставлена на послідніи засіданю інтерпеляция посла дра Гохенбурґера в справі 26 жадань Молодочехів. На найблизшім засіданю має опозиция домагати ся з цілою форсою відповіди на ту інтерпеляцию і повторити то жадане ще на другім засіданю, а коли би відповідь не наступила до визначеного речинця, то буде се знаком до війни і обструкция виступить тогди з цілою силою. Декотрі віденьскі ґазети, а іменно N. W. Tagblatt висьмівають таке поступоване опозициї і дивують ся, як можна задля такої дрібниці, як відповідь на інтерпеляцию, починати зараз обструкцию. Ще дивнійше то виглядає, коли зважить ся, що Молодочехи в тих своїх 26 жаданях після слів дра Ґреґра зрекли ся навіть своїх державно-правних забаганок.

Славяньский благотворительний комітет, котрий під сею назвою стратив своє давне значінє, і перестав „благотворити", від коли в нім ставало що раз менше „добродіїв", а що раз більше витягано руки до него, постановив перекинути на инше поле свою „благотворительність" і робити заколот межи Славянами вже не на поли політичнім але на літературнім. На внесене шефа закаспійскої области ґен. Боґолюбова — ґенерал сей, видко, мав добру нагоду пізнати в закаспійскім краю всіх Славян — і Чорногорця Боґішича, постановлено з благотворительного комітету зробити всеславяньске літературне товариство під назвою „Всеславяньская Матіца". Ну нехай, Русини бодай не будуть мати нічого против тої матиці, коли би она заняла ся н. пр. видавництвом творів україньских писателів.

Мадридский кореспондент монахівскої Allg. Ztg. представляє положене в Ішпанії в дуже понурім сьвітлі. Чувство непевности — пише він — єсть тут загальне. Реґентка в наслідок клопотів і жури підупала на здоровлю і так ослабла на нервах, що побоюють ся поважного єї занедужаня. Лікарі радять їй виїхати на полудне, але виїзджати серед теперішних обставин зі столиці значилоби майже то само, що зречи ся престола. Фактом єсть, що о тім говорять тут так спокійно, як о чімсь, що мусить настати і настане. Вчерашна (дня 22 с. м.) рада міністрів була знов пригноблююча. Саґаста заявив, що положенє Ішпанії не лишає вже ніякого виходу, як лиш приняти услівя Америки. Серце єму крає ся на гадку, що він мусить покласти своє честне старе імя під протокол мировий, котрий накладає на вітчину так страшну жертву; але єго послідна проба, щоби знайти поміч у одного володітеля прихильного монархії, була надаремною. Ті слова і то повідомлене старенького мужа державного викликали глубоке знеохочене. Рада міністрів постановила відтак здати рішене на свого президента. Imparcial характеризує так настрій в тутешних кругах правительственних: Европа не рушає ся! Она не журить ся тим, що Спол. Держави допускають ся насильства! Єї подув справедливости щез з сьвіта. Народи сполучають ся до спільного ограблюваня слабих. Суть ще лиш тирани і їх жертви! До сих жалів прилучають ся і инші ґазети, при чім розуміє ся одна партия другій докоряє і звалює вину на ню.... Що такий настрій дає найліпшу підставу до революцийних змагань, розуміє ся само собою. То-ж не один карліст думає, що серед так пригноблюючого враженя заключеня мира, прийде не лиш до межиусобиці, але просто до проголошеня і вступленя на престол Кароля VII.

Нині мабуть буде в Парижи підписаний договір мировий межи Ішпанією а Сполученими Державами. Правительство ішпаньске вислало вже інструкциї своїм комісарям мировим. Американці мабуть постановили не робити Ішпанії ніяких уступок що до мира.

Справою Пікарта інтересує ся Франция в сій хвили далеко більше як ревізиєю процесу Драйфуса. Наколи-б суд воєнний засудив Пікарта, то єму грозить 10 літ тяжкої вязниці і грошева кара. Зачувати однакож, що суд касацийний хоче зажадати актів з процесу Пікарта і задержати їх, доки аж не буде переведена ревізия процесу Драйфуса. В Парижи удержує ся чутка, що полковник Шварцкопен надіслав з Берлина заяву, в котрій каже, що готов станути перед судом і зізнати в користь Пікарта.

2)

## Дещо з техніки.

### I.

Характеристика 19-го століття. — У воздусі і під водою. — Враженя їзди бальоном. — Теперішний стан воздушної плавби, або бальон чи машина до літаня? — Бальон Капацци. — Алюмінієвий бальон Шварца. — Бальон ґр. Цеппеліна. — Кермоване бальоном на лад Андреґо.

(Дальше).

„Під нами друга туча!" — відозвав ся Реґенті, поклавши мені руки на плеча і притуливши уста до моїх уший. — Ми могли би тут в горі побути, доки аж она не перейде; але то може довше тревати, як би нам стало ґазу. Не уйдемо єї, бо і так вже нам баляст кінчить ся. Отже борзенько в долину, бо пропадемо.

Вихор подув знову! Кіш закрутив ся знову доокола себе, а відтак роскрутив ся сильно. Реґенті потягнув сильно за вентиль. Із шийки бальона подула на нас хмара ґазу так, що аж нас запаморочило. Ми спадали борзо. Коли я глянув в долину, вніз було вже блискавки; сїра темрява вкривала землю. — Викидати послідний баляст і все, що в коши непотрібне! — крикнув Реґенті, держачи все ще шнурок від вентиля. — Скоро ще раз потягну, ловіть ся борзо за драбинки і ноги під себе! — Я викинув послідний баляст. Ми спадали ще борше; воздух зміняв ся так само борзо і доймаючо; став тяжкий, а ось підходила вже до нас і величезна сїра земля. Так нам бодай здавало ся. Все доокола нас ставало що раз темнійше і розрастало ся так нагло, що аж нас приголомшало. Мені здавало ся, як би ми спадали в ту саму пропасть, в котру ніби западала ся земля тогди, коли ми підлітали в гору, та й то дивно, хоч то можна собі пояснити, що коли перед тим земля була випукла, тепер она виглядала як би вижолоблена; ми спадали ніби в якусь темну миску.

Тепер викинув Реґенті якор. Він потягнув послідний раз за вентиль, а я вхопив ся драбинки. Все доокола нас було чорне, масивні контури окружали нас. Я їх не видів лиш відчував. Нараз сильний глухий удар; то кіш вдарив ся об землю. Він підняв ся знову, крутив ся дуже сильно доокола себе, вдарив ся знов об землю і штуркав нас попід ребра. — Що буде, то буде, але держіть ся кріпко! — відозвав ся Реґенті, а від тої пори я ще лиш міг чути, але вже не видів нічого. Бальон гнав з нами як сполошений кінь, ним гнала буря і той останок ґазу, який в нім ще був. Він волочив нас по якійсь сіножати, понад нами лютив ся як би злий дух, мені здавало ся, що він страшно сопе. Зараз, коли мене перший раз ударило в голову і по хребті, зірвало мені капелюх з голови і він полетів з вітрами. Я держав ся драбинки а мною волочило по корчах та траві. При тім бальон заєдно рвало в гору та крутило ним доокола; якийсь камінь або який твердий предмет міг був нас убити. А то, бачите, тота прогулька лише що була розпочала ся. Наш якор не міг мягкої землі зловити ся; вітер дув в бальон як би в яке велике вітрило, остаток ґазу в бальоні сполучив ся з ним і так накопець гнало нами до якогось плота. Кіш відскочив, вдарив ся ще раз об него і розвалив єго. Ми попали ся на телеґрафічні дроти, они лиш засвистали і покалічили нас в голову а кіш мало що не розлетів ся на кусні. Нараз повис па якімсь твердім предметі. Я вхопив ся єго, отворив очи та на моє диво побачив в руках білу порцелянову головку. Ми повисли були на височезнім стовпі телеґрафічнім.

Реґенті'му текла кров з лиця; він добув послідної сили, щоби привязати кіш кінцем шнура, звисаючого з сітки, до стовпа а відтак повалив ся в кіш сказавши: „Вже не маю сили! — Аж тепер побачив я де ми були, іменно над високим насипом берлиньско-гамбурскої зелізниці. Перед першою хаткою сторожа від зелізниці збігли ся люди з села, що зі страхом споглядали на нас; я кликав їх на поміч, бо бальон, в котрий вітер дув, сїпав нас так, що аж стовп скрипів і готов був нас відорвати. Як би то було єму удало ся і як би він поніс нас був в ліс, то ми були би пропали. Також і в долині під високим насипом зібрало ся було богато людий з села; линва від якоря звисала в долину. Але що нікому і на думку не приходило вхопити єї і де привязати, то я постановив спустити ся по ній на долину. Реґенті, що обтирав собі кров з пошарпаного лиця, вхопив мене за руку. — Сидіть

# Новинки.

*Львів дня 28-го падолиста 1898.*

— **Іменованя.** П. Мінїстер скарбу іменував контрольора фабрики тютюну в Ягольници Сев. Ґольчевского директором тої фабрики тютюну.

— **Є. Е. п. Намістник** гр. Лев Пінїньский виїхав вчера зі Львова до Кракова і забавить там до середи по полудни.

— **Тисяч злр. а. в. роздасть управляючий совіт „Народного Дому“** у Львові 1-го грудня с. р. при нагоді 50-лїтного ювілею панованя Єго Вел. Цїсаря Франц-Йосифа І. львівскій рускій молодежи шкільній обох полів о 1-ій годині пополудни в великій салі „Народного Дому“. Кандидатів і кандидатки назначать і предложать „Народному Домови“ дотичні дирекциї шкіл. Торжественний акт роздачі відбуде ся при участи всїх членів управляючого совіта і львівских членів „Народного Дому“. Акт роздачі зачне ся народним гимном, почім забере слово предсїдатель управляючого совіта, роздасть ся запомогу а закінчить многоліте Цїсареви Франц-Йосифови І. — Участники мають явити ся в сьвяточній одежи.

— **Петициї учителїв** вдів і сиріт по учителях о підвисшене емеритури або уділене вдовиної пенсиї взглядно дару з ласки — відступив Сойм на послїдній сесиї Видїлови краєвому до розслїдженя в порозуміню з кр. Радою шкільною і предложене відповідних внесень. Виповняючи то порученє предложить Видїл краєвий в сїй сесиї слїдуючі прихильні внесеня Соймови до ухвали: 1) Ізидорови Дам, учителеви в Острови, почисляє Сойм в дорозї ласки до емеритури час єго служби учительскої від 1 цьвітня 1864 до 6 жовтня 1877; 2) Фр. Босакови, учителеви в Домбрівцї, почисляє Сом в дорозї ласки до емеритури час єго служби в учительстві від 1 липня 1885 до 3 мая 1890; 3) Марк. Франкевичевій, учителевій в Цївкові, почисляє Сойм в дорозї ласки до емеритури час єго служби від дня 1 вересня 1858 з перервою від 1 вересня 1868 до 7 серпня 1871, котрої не числить ся; 4) Йос. Мазярскому, управителеви народної школи в Падви, Сойм почисляє в дорозї ласки до емеритури час єго служби від 1 вересня 1858 до 13 цьвітня 1860; 5) Стеф. Квасиньскому, учителеви в Лїщинї, Сойм почисляє в дорозї ласки до емеритури час єго служби від 1 вересня 1859 до 27 марта 1865; 6) Теоф. Єднаковскій, вдові по тимчасовім учители, признає Сойм від 1 січня 1899 дар з ласки в річній квоті 150 зр.; 7) Стеф. Кобилкевичевій, вдові по емер. учители шкіл видїлових, посмертний даток в квотї 240 зр.; 8) Марії Варецкій, вдові по тимчасовім учители народних шкіл, дар з ласки від 1 січня 1899 в річній квотї 150 зр.; 9) Ам. Ковальскій, вдові по учители, від 1 січня 1899 дожизненний додаток до емеритури в квотї 120 зр.; 10) Павл. Долиньскій, вдові по учители, продовжує Сойм додаток на виховане дочки, в квотї 108 зр. 34 кр. аж до часу коли та окінчить 24 лїт житя; 11) Ем. Неметовскій, вдові по учители школи ім. сьв. Мартина у Львові, признає Сойм в дорозї ласки від 1 січня 1899, дожизнений річний додаток в річній квотї 50 зр. до признаної їй вдовичої пенсиї від львівскої ради міскої.

— **Читальню „Просьвіти“ зі щадницею і касою позичковою** отворено дня 13-го падолиста в Сухоставі, повіта гусятиньского, заходом місцевого пароха о. Ілария Сіменовича і кількох громадян. По вечірни, котру відспівало чотирох сьвященників, удав ся нарід громадно до поблизької, хорошо прибраної хати, заповнивши єї по береги. Звиж сотка людий осталась на дворі коло відчинених вікон. На вечер зложили ся промови економічно-просьвітного змісту, вокальні продукциї селянского хору в Кобиловолоках та декламациї, виголошувані з одушевленем самими селянами. На зборах був також гостем др. Володимир Сіменович, котрий що йно приїхав з Америки для дальших студий в медицині по столицях Европи і загостив до брата, місцевого пароха. Сказав до селян поучаючу річ о Америцї, єї культурі, звичаях та обичаях, заохочуючи наших селян до просьвіти, а передовсїм до твореня спілок, бо лише тим нинї Америка сильна. — До читальні приступило відразу 81 членів.

— **Пробне дзвонене** новозакупленних дзвонів в Преображеньскій церкви при „Народнім Домі“ у Львові відбуде ся дня 29 або 30 падолиста по полудни.

— **Столярска школа в Тернополи.** Міска каса щаднича в Тернополи ухвалила в честь 50-лїтного ювилею цїсарского побудувати столярску школу. На ту цїль призначила каса 25.900 зр., а від краєвого фонду жадає внутрішного уряджения і кваліфікованих сил учительских.

— **Катакомби у Львові.** Проф. Захаревич предложив львівскій громадї оригінальний і практичний помисл. Він хоче вибудовати під Личаківским кладовищем катакомби, в котрих в будучности гребано би померших мешканцїв Львова. Міский уряд будівничий виготовляє пляни в тій справі.

— **Самоубийство.** В Пелчиньскім ставі у Львові найдено в четвер трупа мужчини порядно одїтого, в вїцї около 20 лїт. Слїдство виказало, що самоубийником єсть Бернард Зільберштайн, син львівского оптика. Причиною самоубийства була невилїчима недуга нервів.

— **Скритоубийство.** В серпни с. р. вела ся перед станиславівским судом присяжних карна розправа против Івана Гундяка, 22-лїтного паробка з Микуличина, обжалованого о убийство господаря микулинецкого Петра Бурачука. Крім Гундяка були ще обжаловані о співучасть єго 16-лїтний брат Юра, жінка убитого Анна Бурачук і Гаврило Довжук. Слїдство виказало, що між обжалованими було порозуміне, іменно, що невірна жінка Бурачука хотїла позбути ся мужа та намовила обоє Гундяків до убийства. Гундяки послухали і коли Бурачук гнав воли на ярмарок до Печенїжина, напали на него в лїсї. Тодї Іван Гундяк ударив Бурачука топором і убив єго. — Розправу серпневу відложено, аби переслухати слїдчого судию, бо Гундяк, що був признав ся в слїдстві до злочину, відкликав свої зізнаня при розправі. — При другій, триднєвній розправі в сїм місяци видав трибунал засуд, котрим засуджено Івана Гундяка на кару смерти, жінку убитого Анну Бурачук на 10 лїт тяжкої вязници, а Юру Гундяка на 6 лїт. — Обжалованого Довжука увільнено.

— **Оригінальний лїкар.** Послїдними днями помер в Парижи др. Ґрубі, в преклоннім вїцї 88 лїт. Був то дуже спосібний лїкар, але рівночасно й дивак, о якім в Парижи оповідали собі всїлякі історії. До єго пацієнтів належали найславнїйші мужі державні, члени найвисшої аристократиї, музики і писателї. Др. Ґрубі походив з Угорщини, учив ся у Віднї, а відтак практикував в Будапешті, Льондонї і Парижи, де здобув собі славу знаменитого лїкаря. В часї нїмецко-француської війни, підчас облоги Парижа, устроїв він службу амбулянсову і видумав полеве складане ліжко для

---

тут — сказав він — бо заким ще вхопите за линву, бальон стратить тілько на вазї, що полетить зі мною.

Аж ось показала ся нова небезпечність: я побачив, що іде поїзд, що сторож зелїзничний дав знак. Коли не здержать поїзду, то ми пропадемо; нехайби лиш маленька искра з льокомотиви залетїла до бальона, то ми або би дістали ся під колеса, або нами волочилоби по земли на смерть. На щастє поїзд станув недалеко від нас; кондуктор нас побачив. То був поїзд мішаний. Кондуктори і пасажири збігли ся, щоби нас здоймити зі стовпа, селяни помагали, щоби стягнути бальон з ґазом який в нїм ще був, на сїножать. Але що они боялись ся того велита і налякали ся, коли із шийки бальона став ґаз добувати ся, то кількох з них пустило шнури. Бальон вихопив ся з сїтки, а коли здавало ся, що він на селян впаде, то они всї пустили. Увільнившись так він в одній хвили полетїв у воздух і щез нам з очий.

Властитель недалекого села Бредова, що прислав нам був драбинастий віз приняв нас і останки нашого екіпажа гостинно на ніч, гостив у себе двох облитих кровю і буквально обдертих зі шкіри воздухоплавців. А бальон сам пропав. Він упав недалеко Гамбурґа, а тамошні селяни порізали єго та із покостованого шовку поробили собі плащі від дощу і дерги на конї.

В спілцї з Реґентім зладив я опісля новий бальон, до котрого Ґерзон доставив сирого шовку; але й сей бальон не мав щастя. Шовк був видко злежаний, бо коли ми підлетїли ним, він пук коло самого вентиля і спустив ся на землю, а ми були раді, що не гірше закінчило ся.

По сїм, що я перебув, буде чей понятно, коли я недовірчиво споглядаю на всї проби модних Ікарів, що хотїли би опанувати найнепевнїйший елємент, все одно, чи то розходить ся о бальон до кермованя, чи о машину до лїтаня, бо маємо тут дїло і мусимо бороти ся з такими силами, котрі не дають ся опанувати людскому духови і силї машини, скоро раз усуне ся нам земля з під ніг. Атже й на земли так було, що вихор над долїшним Дунаєм, викинув льокомотиву із шин. Правда, що розходить ся передовсїм о такий воздушний корабель, котрим можнаби лїтати лиш в нашім долїшнім воздусї. Але на той воздух спускав вже Надар в Парижи, а мимо того залетїв туди, куди не хотїв, іменно до Гановера. При машинах до лїтаня розходить ся лиш о то, щоби они підоймали ся; але при тім забуває ся, що буря навіть найсильнїйшими птицями кидає до землї. Атже й струсь має піре, а мимо того не може підоймити ся із землї, бо єго піре, єго постару природа не призначила до лїтаня. Арабска казка висьміває єго длятого і питає: А що-ж би ти робив у воздусї з своїми грубими і сильними та голими ногами, хоч би ти замість коротенких мав і довгі крила?

* * *

Оповідане Вахенгузена дає нам досить ясне понятє о їздї бальоном і єї небезпечности. Вже коли єго читаємо і вдумуємо ся в дїйстність, іде нам мороз по тїлї. Отже й не дивниця, що згаданий воздухоплавець не вірить в то, щоби колись удало ся їздити бальоном зовсїм свободно і безпечно. А мимо того знаходить ся щораз більше людий, котрі як би поставили собі за цїль свого житя, щоби видумати такий спосіб, котрий би вповнї забезпечив воздушну плавбу. Техніка воздушної плавби поступила нинї дуже значно і здаєсь як би докінчене винаходу було вже дуже близьке. Теория і всїлякі практичні проби доказали, що можна лїтати, розходить ся лиш о то, щоби приладом до лїтаня, який би він і не був, можна кермувати після волї і вподоби. В тім отже напрямі працюють найбільше ті, що займають ся воздушною плавбою і під сим взглядом гадки а з ними і робота найбільше поділені: підчас коли одні суть того погляду, що лиш бальон може служити за воздушний корабель, доказують другі, що чоловік аж тогди буде міг безпечно і свобідно лїтати у воздусї, коли відгадає всю тайну птичого лету; третя ґрупа воздухоплавців і техніків займаючих ся воздушною плавбою єсть знов тої гадки, що анї бальон, анї крила зроблені на лад птичих, не доведуть до безпечної і свобідної плавби у воздусї, будучність під сим взглядом належить ся машині. Цїла робота в напрямі видуманя способів до лїтаня розпадає ся длятого на три головні части: на придумане способу, яким би можна бальонами кермувати у воздусї; на видумане таких крил, котрими чоловік міг би лїтати як птиця а навіть підносити тягари з собою і на придумане машин до лїтаня без помочи бальона і крил.

Приглянїмо-ж ся насамперед першій ґрупі: за підставу до лїтаня служить бальон, до кермованя всїлякого рода прилади з моторами і без моторів. Найзамітнїйшим під сим взглядом єсть бальон винаходу Італїянця Люїджі Капацца, котрий однакож, о скілько нам звістно, досі не випробовано в практицї. Капацца належить до найздібнїйших знатоків воздушної плавби. Він був давнїйше інжинїром при будові доріг і мостів і в 1886 р. їздив бальоном з Франциї через море до своєї вітчини, на Корсику. Бальон до кермованя після єго проекту єсть такий: Він складає ся, скажім для приміру — з двох величезних металевих мисок, з котрих одна накриває другу. Покрива бальона єсть дуже тонка а мимо того так сильна, що один квадратовий метер може видержати 4568 кґр. напору. Бальон наповнює ся ґазом, а щоби ґаз в бальонї підчас лету від студени або тепла нагло не збігав ся або не розширяв ся, то бальон в середині єсть виложений ватою. Коли бальон летить в гору, то він надутий; так само надутий може він ле-

раненних, за що в 1889 роцї одержав признане на виставі. Єго мешкане в Парижи було устроєне як у правдивого чудака. В комнатах лежали на земли книжки і письма аж під стелю, та й взагалї цїлий дім, який він замешкував, від долини аж під дах, був одною великою бібліотекою. Ті, що до него приходили, не знали, що з собою робити, коли він їх просив сїдати, бо не могли найти нї одного вільного крісла, а до того ще й мапи та капарки били ся о місце. Др. Ґрубі лїчив неврастенію а о способі єго лїченя оповідають найдивнїйші річи. Так на пр. приходить до него раз один мелянхолік, що терпів на страх перед само убийством. — На котрім поверсї мешкаєте? — питає др. Ґрубі. — „В партері“. — Як положена ваша комната? — „На північний всхід“. — Яку краску мають тапети у вашім мешканю? — „Червону, буру і синю“. — Добре, отже вишукайте собі мешкане положене на полудневий захід, на пятім поверсї і обийте єго тапетами зеленої краски, але кожду комнату иншим родом зеленї. — Недужий відійшов здивований, але робив всьо що лїкар велїв, саме тому, що то видалось єму дивачним. Глядав три місяцї мешкане на пятім поверсї з вікнами на полудневий захід, а відтак ще три місяцї глядав відповідних тапетів, так що забув на свою слабість і був по шістьох місяцях здоров. — Або такий случай: Одна дама з великого сьвіта збавила цїлком свої нерви забавами на балях і театрах. Др. Ґрубі дав їй таку раду: „Ходїть кождого дня до шпиталя Тенон і питайте там за доглядачкою хорих А. Она заведе вас до побіленої комнати і ви будете там все сидїти одну годину з нею, але не вільно вам промовити нї одного слова. Відтак будете вертати домів тими і тими улицями“. — І дама вскорі виздоровіла та сьвято вірила, що помогла їй вибілена комната і доглядачка; бо колиб їй лїкар був дав звичайні ради: ходити на проходи і не зворушувати ся, она була би того не так точно придержувала ся. А так лїкар завдав їй ту дивну покуту і міг напевно числити, що недужа буде єї точно придержувати ся.

— **Померла** Ольга з Янкевичів Мондюкова, жена народного учителя в Сваричеві, по довгій а тяжкій недузї, дня 21-го с. м. полишаючи трое малих дїточок.

## Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних** оповіщує: З днем 1 січня 1899 входять в житє нові тарифи для перевозу поодиноких товарів поміж стациями австрийскими і угорскими а Росиєю.

Додаток X. до тариф особових для західних зелїзниць льокальних. З днем отвореня руху на частковім шляху Найдек-Плятен зелїзницї Карльсбад-Йоганґеорґенштадт і зелїзницї льокальної Дайчброд-Зац увійде в житє додаток X. до обовязуючих від 1 січня 1897 тариф і постанов тарифових для перевозу осіб і пакунків на зелїзницях льокальних позістаючих в зарядї державнім (з виїмкою зелїзниць льокальних в Галичинї і на Буковинї), до котрих не примінює ся тарифи льокальної з 1 січня 1898. Цїна 10 сотиків.

Північно-німецкий-галицкий-полуднево-західно-росийский рух граничний. З днем 1 січня 1899 увійде в житє додаток I. до тарифи часть II., зшиток I. з 1 вересня 1896.

Всхідно - північно - західний австрийский звязок зелїзничий. З днем 1 січня 1899 входить в житє нова тарифа часть II., зшиток 6 (безпосередні цїни єдиничні для поодиноких артикулів).

## Телеґрами.

**Відень** 28 падолиста. Є. Вел. Цїсар вернув з Ґеделе.

**Букарешт** 28 падолиста. Сесия парляменту розпочала ся. Бесїда престольна констатує як найсердечнїйші відносини зі всїма державами.

**Ґенуа** 28 падолиста. Сильна буря морска завалила морску лїхтарню на Мольо Ґалїєра. Рух на зелїзницях перерваний. Всї доми на побережу значно ушкоджені, деякі зовсїм розвалені. Німецкий крайсер „Герта“ наїхав на пароход пакунковий „Сцілля“, оба легко ушкоджені.

**Сан Ремо** 28 падолиста. Сильна буря ушкодила значно західну греблю. Кількоро дїтий вхопила вода; пятеро виратовано. І на суши поробила буря великої шкоди.

**Мадрид** 28 падолиста. Imparcial взиває правительство, щоби оно не принимало відшкодованя за Филипини.

**Париж** 28 падолиста. Після Droits de l'homme відплив Естергази вчера з Амстердаму до Америки.



## Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 жовтня 1898, після середно-европ. год.

### Відходять до

| | Поспішні | | | Особові | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Кракова | 8·35 | 2·50 | 10·40 | 4·10 | 8·50 | 6·40 | — |
| Підволочиск | — | 1·55 | 6·— | — | 9·35 | 11·— | — |
| Підвол. з Підз. | 6·15 | 2·08 | — | — | 9·53 | 11·27 | — |
| Іцкан | 6·05 | 2·40 | — | 10·05 | — | 6·30 | 10·55 |
| Ярослава | — | — | — | 4·55 | — | — | — |
| Белзця | — | — | — | 9·55 | 7·10 | — | — |
| Тернополя | — | — | — | — | 6·55 | — | — |
| Сколього | — | — | — | — | 9·15 | — | — |
| Стрия, Хирова | — | — | — | — | — | — | 3·00 |
| Лавочного | — | — | — | 5·20 | — | — | 7·00 |
| Янова | — | — | — | 8·45 | — | 7·44 | — |

**Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.**

### Приходять з

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Кракова | 1·30 | 5·10 | 8·45 | 9·05 | 6·10 | 9·10 | — |
| Підволочиск | 2·30 | 9·55 | — | — | — | 3·30 | 5·25 |
| Підвол. з Підз. | 2·15 | 9·39 | — | — | — | 3·04 | 5·— |
| Іцкан | 9·45 | 1·50 | — | — | 6·45 | 5·40 | 10·35 |
| Тернополя | — | — | — | 7·50 | — | — | — |
| Белзця | — | — | — | 7·55 | 5·55 | — | — |
| Ярослава | — | — | — | 10·45 | — | — | — |
| Гребенова Сколього і Стрия | — | — | — | — | 1·40[1] | — | — |
| Лавочного | — | — | — | — | 8·05 | — | 10·30 |
| Стрия, Калуша | — | — | — | 12·15 | — | — | — |
| Янова | — | — | — | 7·40 | 1·01 | — | — |

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він ріжнить ся о 36 мінут від львівского; коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 і 36 мін.

За редакцию відповідає: Адам Крěховецкий

тїти в сей або в той бік. Ба, але як пустити єго, щоби він летїв в сей або в той бік? Капацца каже: На то єсть простий спосіб. Що робить птиця, коли хоче летїти до якоїсь цїли? Нахиляє ся тїлом в ту сторону, в котру хоче летїти. Отже в лодцї під бальоном єсть тягар, котрий дуже борзо дає ся пересувати. Скоро той тягар пересунути, то і бальон хилить ся зараз в ту сторону, в котру тягар пересунув ся. Тепер другий важний момент: На бальонї як чипець сидить падак. До того падака єсть привязана лодка, що заразом служить єму за баляст. В якій небудь висотї одним сіпненем можна бальон від вершка аж до обруча розтяти на двоє; покрива бальона спадає тогди на обруч, а падак надуває ся і спадає поволи на землю. Але ще одна річ: Припустім, що бальоном, коли він долетить до якоїсь висоти, треба підняти ся ще висше. На то єсть в лодцї під бальоном другий падак, що служить за баляст; до того падака єсть привязаний тягар а сам падак привязаний на довгій линві. В тій хвили, коли той падак викинути, бальон стає лекший і летить в гору; він летить доти, доки аж не витягне ся зовсім линва від падака, а навіть ще й тогди, набравши розмаху, летить дальше.

Отсими всїма способами — каже Капацца — можна бальоном дуже легко кермувати і не треба до того нїякого мотора. Розходить ся лиш о пробу, а що на пробу треба гроший, котрих Капацца не має, то о практичности сего пляну поки що не можна говорити.

Два роки тому назад наробив був богато шуму алюмінієвий бальон до кермованя винаходу австрийского інжинїра Шварца. Минувшого року в осени відбувала ся в Берлинї на відділї войскових воздухоплавців проба з тим бальоном і ось що показала: Бальон той, котрий мав 3700 куб. метрів містоти а важив около 3650 кільо, можна було наповнити ґазом за півтретя години; він підніс ся в гору і летів проти вітру зі скоростию около 7 метрів на секунду. Правда, проба закінчила ся нещасливо, але знатоки зажуть, що вина того нещастя була не так в самій конструкциї бальона як в деяких побічних обставинах. До кермованя бальоном ужито мотора, отже кажуть, що в хвили коли бальон мав спускати ся на землю, зсунув ся ремінь трансмісийний, що ішов від мотора до крил чи радше махів, і то стало ся причиною, що бальон упав на землю з так величезною силою, що не лиш зовсїм пігнув ся та поломив ся, але при тім і згинуло двох людий. А всеж-таки проба показала, що бальон дасть ся кермувати.

Бальон Шварца був цїлий зроблений з алюмінїюм, металю барвою дуже подібного до срібла, густого і твердого а притім незвичайно легкого. Гадка ужити алюмінїюм на бальон не була нова, бо вже давнїйше пробовали Італїйцї то робити, позаяк воздухоплавцї вже від давна шукали такого матерiялу, котрий би не так легко як шовкова материя перепускав ґаз. Але Італїйцї не могли дати собі ради з алюмінїюм, бо або ослону бальонову зробили за грубу і бальон був тяжкий, або зробили за тонку а тогди бальон під напором воздуха подавав ся і гнув ся. Шварц ужив до свого алюмінїєвої бляхи, котра була лиш на пів мілїметра груба, але в серединї дав він був тій ослонї таку підпору, що она могла видержати напір воздуха і не гнула ся. Не треба однакож думати, щоби він в бальонї поробив був якісь грубі підпори; они були тонесенькі, а мимо того держали кріпко, бо були дуже штучно придумані, в який іменно спосіб — то вже трудно сказати, бо то була тайна винахідця, а коли опісля бальон розбив ся, то годї було розпізнати ту конструкцию.

**(Дальше буде).**

# TYGODNIK ILLUSTROWANY

З роком 1899-им розпочинаємо 40-ий рік істнованя нашого письма, хотячого і дальше бути приятелем кождого дому.

Завдяки моральній і материяльній підпорі суспільности, наш „Tygodnik", почавши від скромного початку, міг розширити ся і станути на рівній степени з подібними видавництвами цілої Европи.

По мисли засади; „Поводжене обовязує", старати ся будемо й дальше поступати наперед, аби бути першими в ряді ілюстрованих письм.

Почавши від 1-го січня 1899 року **розширяємо значно додаток повістий** „Tygodnika": **кождий передплатник** нашого письма, крім самого письма і дотеперішного додатку повістий, додаваного в аркушах і занимаючого найзнаменитші твори чужої літератури, **одержить**

## без нїякої доплати

(анї за книжки, анї за їх пересилку)

## 12 томів письм
## ГЕНР. СЕНКЕВИЧА.

Письма Сенкевича вийдуть в новім, старанні́м виданю, **виключно для передплатників** „Tygodnik-a illustrowan-ого" і обіймуть — винявши спопуляризовану вже трильоґію —

**всї новелї, повісти, листи з подорожий,**

одним словом: цїлий доробок лїтературний знаменитого писателя, котрий здобув вже славу і популярність в цїлім сьвітї.

Кождий том **Бібліотеки СЕНКЕВИЧА** обнимати буде що найменше **10 аркушів**, формату звичайної 8-ки, **на добрім папері і добрим друком.** Загальне число томів буде около 30, містячих в собі слідуючі твори Сенкевича:

НОВЕЛЇ. Stary sługa. — Hania. — Szkice węglem. — Janko Muzykant. — Przez stepy. — Orso. — Z pamiętnika poznańskiego nauczyciela. — Komedya z pomyłek. — Za chlebem. — Latarnik.— Niewola tatarska.— Jamioł. — Bartek zwycięzca. — Ta trzecia. — Sachem.— Sielanka.— Walka byków w Hiszpanii. — Wspomnienia z Mariposy. — Z puszczy Białowieskiej. — Wycieczka do Aten.— Wyrok Zeusa. — Z wrażeń włoskich. — Organista z Ponikły. — U źródła. — Lux in tenebris lucet. — Bądź błogosławiona. — Pójdźmy za Nim.

ЛИСТИ З ПОДОРОЖИЙ по Америцї і Африцї. — Листи з Риму, Венециї і Парижа.

ЛИСТИ О ЗОЛІ.

ДРАМАТ. Na jedną kartę. — Czyja wina?

ПОВІСТИ. Bez dogmatu. — Rodzina Połanieckich. — Quo vadis, повість з часів Нерона.

Тим способом в протягу кількох лїт, кождий передплатник „Tygodnik-a illustrowan-ого", одержуючи річно звиж 120 аркушів найлїпших творів лїтератури польскої, стане властителем бібліотеки Сенкевича, недоступної доси задля високої цїни для ширшого загалу читаючих.

Редактор: Др. ЙОСИФ ВОЛЬФ.

В слїдуючім році „Tygodnik" друковати буде одночасно **дві повісти ориґінальні,** именно, крім

## „KRZYŻAKÓW" СЕНКЕВИЧА

зачнемо з Новим Роком 1899-им друк більшої повісти п. з.:

## „ARGONAUCI" Елїзи Ожешкової, і
## ПРУСА „TAM!.."

Посїдаємо також ориґінальну працю славного нинї заграницею писателя **Станїслава Пшибишевского,** котрий написав для нас по польски поему прозою п. з.: **„JASNE NOCE"** ілюстровану К. БРОНЕВСКИМ.

Крім того в части белетристичній маємо запевнене сотрудництво таких писателїв, як: **Bałucki Michał, Ks. Chełmicki Zygmunt, Gliński Kazimierz, Gomulicki Wiktor, Jankowski Czesław, Jeske-Choiński Teodor, Jordan, Konopnicka Marya, Lubowski Edward, Or-ot, Reymont Władysław, Marya Rodziewiczówna, Sewer, Szymański Ad., Tetmajer Kaz.** і і.

Також помістимо для нас написані три специяльні студиї: **„WSPÓŁCZEŚNI POECI POLSCY"** написав А. ЛЯНҐЕ. **„NOWA BELLETRYSTYKA POLSKA"** нап. А. ПОТОЦКИЙ. **„O KRYTYCE WSPÓŁCZESNEJ POLSKIEJ"** нап. Володисл. ЯБЛОНОВСКИЙ.

Посїдаємо також студию норівнавчу **Ігн. Матушевского:**

**„Stanowisko Mickiewicza w literaturze powszechnej",**

та працю Л. КОРОТИНЬСКОГО **„O TOMASZU ZANIE".**

Помістимо також незнані доси

**LISTY ZYGMUNTA KRASINSKIEGO do Delfiny Potockiej (1839-1843),**

з поясненями Раймунда Станїслава КАМІНЬСКОГО.

Знаний фільософ і знаток Плятона п. **В. Лютославский,** жертвував нам ориґінальну а дуже популярну розвідку п. з.:

**„Istnienie duszy",**

в котрій, на підставі науковій доводить, що в чоловіцї треба конче признати істнованє індивідуально-духового початку.

Дальші серії цїкавої статї **Олександра Кравсгара**

**„O DAWNYCH PAŁACACH WARSZAWSKICH",**

з многими ілюстрациями, вже маємо, а крім того дуже інтересну річ **Г. Садовского** п. з.:

**„ORDERY I OZNAKI HONOROWE DAWNEJ POLSKI".**

В безплатнім додатку повістевім помістимо новий роман історичний звістного нинї угорского автора **Юлїя Вернера** п. з.:

## „Z POPIOŁÓW".

Красний той і занимаючий роман з часів угорских війн домових, перетолкувала для „Tygodnik-a" п. В. Ярошевска.

**В ЧАСТИ ІЛЮСТРАЦИЙНІЙ** подамо **репродукциї найзнаменитших малярів наших також і красками.**

Видавцї: ҐЕБЕТНЕР і ВОЛЬФ.

**Передплату для ЛЬВОВА і ГАЛИЧИНИ принимає, числа оказові і проспекта даром висилає**

## Головна Аґенция і Експедиция „TYGODNIKA" у Львові

**Пасаж Гавсмана ч. 9 і всї книгарнї і контори письм.**

**Передплата виносить з додатками і премією т. є. з 12 томами письм Сенкевича:**

У Львові: квартально: **3** зр. **60** кр., піврічно: **7** зр. 20 кр., річно: **14** зр. **40** кр.

В Галичинї з пересилкою почтовою: квартально: **3** зр. **75** кр., піврічно: **7** зр. **50** кр., річно: **15** зр.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).